

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Václava Štencle v právní věci žalobkyně: **J. S.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, sídlem Komenského nám. 125, Pardubice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 4. 2025, č. j. KUPA-15087/2024-3, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 31. 7. 2025, č. j. 61 A 4/2025-65, ve znění usnesení ze dne 25. 9. 2025, č. j. 61 A 4/2025 - 71,

t a k t o :

I. Žádost žalobkyně o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**

II. Kasační stížnost žalobkyně **se o d m í t á** pro nepřijatelnost.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto usnesení zamítl odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Magistrátu města Pardubice ze dne 24. 6. 2024, č. j. MmP 88318/2024, OSA/D-5876/23, ve věci dopravních přestupků žalobkyně jako provozovatelky vozidla. Žalobkyně se proti rozhodnutí žalovaného bránila žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích. V reakci na výzvu soudu k úhradě soudního poplatku žalobkyně požádala o osvobození od soudních poplatků. Usnesením ze dne 17. 6. 2025, č. j. 61 A 4/2025 - 49, krajský soud tuto žádost zamítl. Žalobkyně následně dne 7. 7. 2025 opětovně požádala krajský soud o osvobození od soudních poplatků. I tuto žádost krajský soud usnesením označeným v záhlaví (nyní napadeným kasační stížností) zamítl. V odůvodnění usnesení uvedl, že žalobkyně navzdory opakovaným výzvám (soud vyzval žalobkyni k doložení osobních a majetkových poměrů celkem čtyřikrát) nedoložila svá tvrzení, a krajský soud proto nemohl posoudit její osobní, výdělkové a majetkové poměry. Krajský soud upozornil, že žalobkyně i v druhé žádosti pouze bez dalšího konstatovala, že se nachází v tíživé životní situaci, a uvedla výši svých příjmů a výdajů. Nedoložila však žádné doklady, které by jí tvrzenou výdělkovou

a majetkovou situaci věrohodným způsobem prokazovaly. Na výzvu krajského soudu žalobkyně doplnila pouze jí vytvořený přehled vyplacených dávek, ten však nedoložila příslušnými rozhodnutími orgánů veřejné moci nebo jimi vyhotoveným přehledem. Dále žalobkyně předložila výpis z bankovního účtu, který se vztahoval pouze k jedinému dni (30. 6. 2025), tudíž z něj nebylo možné dle krajského soudu dovodit pravidelnost a výši příjmů, ani výplatu sociálních dávek. Dle krajského soudu tak žalobkyně nedostála povinnosti řádně tvrdit a doložit nedostatek prostředků k úhradě soudních poplatků.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[2] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti usnesení krajského soudu kasační stížnost, v níž současně požádala o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Namítala, že krajský soud zamítl její žádost o osvobození od soudních poplatků, přestože se dlouhodobě nachází ve složité sociální situaci. Stěžovatelka pečuje o tříletého syna, přičemž nemá žádné pravidelné příjmy ani úspory. Pobírá pouze dávku od Úřadu práce, ten však výplatu za měsíce březen, duben a květen 2025 bezdůvodně zadržuje. Stěžovatelka nemá finanční prostředky na zaplacení soudního poplatku ani na zajištění služeb advokáta, bez kterého v řízení o kasační stížnosti nesplňuje podmínku povinného zastoupení.

[3] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti nepovažoval stěžovatelčiny námitky za důvodné a navrhl kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud nejprve ve vztahu k podmínkám řízení o kasační stížnosti připomíná, že rozšířený senát Nejvyššího správního soudu již v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS, dospěl k závěru, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právníckého vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, § 105 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neuplatní se v případech, ve kterých kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Napadené usnesení krajského soudu, kterým byla zamítnuta stěžovatelčina žádost o osvobození od soudních poplatků, nepochybně je takovým procesním rozhodnutím, kterým se řízení o žalobě nekončí. V projednávané věci proto nemusela být podmínka zastoupení advokátem splněna. Totéž se týká i povinnosti stěžovatelky k úhradě soudního poplatku za kasační stížnost, k níž v tomto řízení není povinna.

[5] Stěžovatelka nicméně pro řízení o kasační stížnosti o ustanovení zástupce požádala. Nejvyšší správní soud proto byl povinen se touto žádostí zabývat a vyhodnotit, zda stěžovatelce je třeba v tomto řízení ustanovit zástupce k tomu, aby mohla náležitě hájit svá práva.

[6] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. je pro ustanovení zástupce třeba splnění dvou podmínek: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv. V této souvislosti se Nejvyšší správní soud zabýval nejprve otázkou, zda je ustanovení zástupce nutné k ochraně stěžovatelčiných práv.

pokračování

[7] Stěžovatelka kasační stížností napadá usnesení krajského soudu, jímž nebyla osvobozena od soudních poplatků. Z obsahu kasační stížnosti je bez pochybností patrné, čeho se stěžovatelka domáhá a z jakých důvodů, kasační stížnost splňuje povinné zákonné náležitosti. V případě, kdy stěžovatelka vznese námitky takové kvality, že Nejvyšší správní soud může na jejich základě kasační stížnost posoudit, není zpravidla nutné, aby jí byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupce (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 1. 2022, č. j. 2 As 272/2021-14, bod 17, nebo rozsudek ze dne 31. 1. 2023, č. j. 3 As 290/2022-19, a ze dne 25. 7. 2024, č. j. 6 As 154/2024 - 31). Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že v daném případě nebylo ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti nezbytné pro náležité uplatnění stěžovatelčiných práv, a proto její žádost o ustanovení zástupce výrokem I tohoto usnesení zamítl, aniž dále zkoumal naplnění druhé zákonné podmínky.

[8] Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[9] Otázkou, zda lze institut nepřijatelnosti podle § 104a odst. 1 s. ř. s. aplikovat také na procesní rozhodnutí krajského soudu vydaná ve věcech, v nichž rozhodoval podle § 31 odst. 2 s. ř. s. specializovaný samosoudce, se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 16. 4. 2025, č. j. 2 As 361/2023-35, č. 4688/2025 Sb. NSS, v němž dospěl k následujícím závěrům: „Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. ve znění účinném od 1. 4. 2021 lze pro nepřijatelnost odmítnout též kasační stížnosti podané proti procesním rozhodnutím krajských soudů vydaným ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, pokud svým významem podstatně nepřesahují vlastní zájmy stěžovatele.“

[10] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti přitom Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Kasační stížnost je přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovatelkou uplatněné kasační námitky neobsahují důvody, které by mohly založit přesah jejích vlastních zájmů, natož přesah svým významem podstatný. Nejvyšší správní soud v napadeném usnesení krajského soudu rovněž *prima facie* neshledal žádná pochybení, natož pochybení zásadního rázu, která by mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky.

[11] Podle judikatury Nejvyššího správního soudu povinnost tvrdit a prokázat skutečnosti, které odůvodňují osvobození účastníka řízení od soudních poplatků, tíží tohoto účastníka řízení (viz např. již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS, nebo rozsudek ze dne 25. 10. 2017, č. j. 10 As 301/2017-20, ze dne 12. 9. 2023, č. j. 6 As 206/2023-20, či ze dne 26. 6. 2025, č. j. 6 As 61/2025-82). Účastník řízení, který kvůli nemajetnosti žádá o osvobození od soudních poplatků, je povinen tvrdit důvody osvobození. Za tím účelem soud poskytuje účastníkům k vyplnění formulář, který obsahuje určité typové okruhy otázek pro zjištění finanční a sociální situace žadatele (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu

ze dne 17. 10. 2022, č. j. 10 As 261/2022-13). Žadatel je však současně povinen svá tvrzení relevantními důkazy doložit (zpravidla listinnými důkazy).

[12] Krajský soud v předchozím řízení postupoval v souladu s výše uvedenou judikaturou. Stěžovatelku celkem čtyřikrát vyzval k doložení tvrzených příjmů a výdajů a opakovaně ji poučil o tom, jakým způsobem může své příjmy a výdaje doložit, včetně uvedení konkrétních příkladů. Krajský soud postupoval tak, aby stěžovatelka neutrpěla v řízení újmu pouze v důsledku neznalosti procesních pravidel, a aktivně ji vedl ke splnění jejích procesních povinností (shodně k tomu např. již citované rozsudky č. j. 10 As 261/2022-13 a č. j. 6 As 61/2025-82). Stěžovatelka však konkrétní doklady k prokázání svých tvrzení krajskému soudu nepředložila.

[13] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu rovněž vyplývá, že nesplní-li účastník svou povinnost předložit soudu důkazní prostředky prokazující nemajetnost, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje a žádost zamítne (viz již zmiňovaný rozsudek č. j. 7 Azs 343/2004-50, nebo rozsudek ze dne 25. 3. 2025, č. j. 7 As 6/2025-20).

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Vzhledem k tomu, že krajský soud postupoval a rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou a nepochybil při výkladu práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne krajský soud v konečném rozhodnutí o žalobě, a to podle pravidel o náhradě nákladů řízení o žalobě samotné (§ 60 s. ř. s., tedy podle procesního úspěchu účastníka řízení o žalobě, obdobně viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022-30, bod 50, a na něj navazující judikatura).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. prosince 2025

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu